

Znowelizowana podstawa programowa katechezy zielonoświątkowej

W myśl art. 53 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60) oraz art. 13 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiących o możliwości prowadzenia konfesyjnego nauczania religii w ramach systemu oświaty publicznej, zgodnie z par. 4 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach stanowiącym, że nauczanie religii odbywa się na podstawie programów opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze zwierzchnie Kościołów i innych związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości, a zarazem respektując wyzwania dydaktyczne, przed którymi zostają postawieni nauczyciele religii jako osoby podlegające jednocześnie jurysdykcji kościelnej i oświatowej, Kościół Zielonoświątkowy w RP, zw. dalej Kościołem zielonoświątkowym, przyjmuje *Podstawę programową katechezy zielonoświątkowej*, wyznaczając przesłanki dla konstruowania programów i realizacji procesu dydaktycznego w kształceniu religijnym.

Kościół zielonoświątkowy, przestrzegając gwarancji wolności sumienia i wyznania, odwołuje się do idei współodpowiedzialności rodziny, państwa i Kościoła za wychowanie młodego pokolenia.

Za podstawowe źródło treści oraz główną przesłankę hermeneutyczną, warunkującą proces dydaktyczny (np. formułowanie celów, proponowane interpretacje), uznaje się Pismo Święte jako w pełni wystarczającą i nieomylną normę poznania, wiary i posłuszeństwa. Zgodnie z nauką Kościoła zielonoświątkowego, interpretacja musi być wspólna z całościowym celem Biblii, powinna być odczytywana dosłownie, stosownie do zasady historyczno-gramatycznej. Prosty, naturalny sens jest jej znaczeniem podstawowym. Celem uzupełnienia i pogłębienia treści programowych przyjmuje się literaturę pomocniczą.

W *Podstawie programowej* posłużono się terminologią respektującą zarówno standardy szkolne, jak też określenia stosowane w tradycji katechetycznej Kościoła zielonoświątkowego. Ze względu na to, iż nauka religii jest procesem realizującym zadania kerygmaticzne i eklezjalne, a jednocześnie uwzględniającym kontekst szkolny i humanistyczny (podmiotowość ucznia w odniesieniu do drugiego człowieka), zaprezentowana *Podstawa programowa* stosuje pojęcie celów katechetycznych rozumianych w kategoriach teologicznych i pedagogicznych. Określają one, czemu ma służyć nauczanie i wychowanie religijne konkretnej grupy uczniów.

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY ZIELONOŚWIĄTKOWEJ W PRZEDSZKOLACH

Podstawa programowa katechezy zielonoświątkowej w przedszkolach opisuje proces wspomagania wychowania w wierze dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

W okresie przedszkolnym procesy pobudzenia u dziecka dominują nad procesami hamowania. Wpływa to na bardzo żywe reakcje uczuciowe wychowanków, które są chwiejne, a często labilne. Dziecko ze złości przechodzi w radość, z płaczu w śmiech. Dynamicznie rozwijają się funkcje psychiczne takie jak: myślenie, mowa, wyobraźnia, spostrzeganie. Jest to okres, w którym zaczyna się kształtować pamięć i uwaga dowolna. Choć decydujący wpływ na zapamiętywanie ma pamięć mimowolna (nie uświadamiana sobie przez dziecko), dziecko zdolne jest przyjąć to, co jest zgodne z jego możliwościami psychofizycznymi.

W wieku 2-6 lat dzieci nabywają umiejętności mówienia, wypowiadania się. W wieku 4-5 lat dzieci zadają mnóstwo pytań - stanowi to główny sposób ich uczenia się. Z wiekiem wzrasta też ich samodzielność i możliwość koncentracji uwagi (na początku jest to od 5 do 10 minut). Charakterystycznym dla dzieci w tym czasie są: ciekawość, bogata wyobraźnia oraz myślenie obrazowo-konkretnie. Historie biblijne powinny być krótkie i przedstawiane za pomocą konkretnych obrazów, z użyciem rekwizytów/przedmiotów z bezpośredniego otoczenia dzieci.

W wieku 3-6 lat dzieci lubią bawić się tematycznie, zaczynają przejawiać chęć do występów artystycznych, śpiewu, przebieranek i deklamacji (większość dzieci zapamiętuje szybciej niż dorośli). Dzieci mogą, a nawet powinny być nauczane wersetów biblijnych na pamięć, jednak każdy werset powinien być tak wyjaśniony, żeby wiązał się z codziennym doświadczeniem dzieci. W tym okresie życia stosunkowo łatwo jest zaangażować dzieci do odgrywania scenek czy naśladowania bohaterów biblijnych.

Rozwija się również emocjonalność, uczuciowość oraz system wartości dzieci. Pod koniec okresu przedszkolnego dzieci potrafią już w miarę dobrze rozróżnić prawdę od kłamstwa, dobro od zła, miłość od nienawiści. Bóg jest opisywany w przeżyciach dzieci antropomorficznie. We wczesnym dzieciństwie dzieci są zainteresowane osobą Boga, chcą Go poznawać, słuchać opowiadań o Nim. Bóg w wyobrażeniach dziecka występuje w ludzkiej postaci, jako istota potężna, wszechmocna i przejawiająca zainteresowanie każdym małym dzieckiem. Sześciolatki chętnie rozmawiają o kwestiach związanych z wiarą i chętnie się modlą. Podchodzą do spraw wiary bardzo osobiście i wszystko jest dla niego pełne znaczeń.

Od 4. do 7. roku życia wiara dziecka określana jest jako intuicyjno-projekcyjna. Jest to faza imitacji, w której dzieci mogą być pod wpływem przykładów, działania i historii wiary mężów Bożych. Najlepiej w tym wieku bazować na opowiadaniach biblijnych przedstawiających historie ludzi. Powinny one podkreślać opiekę i moc Boga. Aby rozwijać wiarę w tej grupie wiekowej niezbędna jest troskliwa, ciągła opieka tych, którzy nauczają na ten temat.

Wielu psychologów chrześcijańskich stwierdza, iż o tym, jacy będziemy w przyszłości, jak będzie kształtowała się nasza wiara, decyduje okres pierwszych lat życia dziecka.

Wśród ogólnych celów katechetycznych oraz zakładanych wymagań wymienia się:

I Poznanie Boga Ojca jako stwórcy świata

Uczeń poznaje Boga jako potężnego stwórcę nieba i ziemi na podstawie biblijnego opisu stworzenia świata. Uznaje Boga jako dobrego Ojca, który zna każde dziecko, ponieważ je stworzył i kocha. Podaje przykłady jak Bóg troszczy się o każde dziecko.

II Przybliżenie osoby Jezusa Chrystusa

Uczeń poznaje życie Jezusa, jego zbawcze dzieło i misję. Uczeń zaznajamia się z chronologią wydarzeń z życia Pana Jezusa na ziemi.

III Zapoznanie z osobą Ducha Świętego

Uczeń poznaje historie wybranych bohaterów wiary, w których życiu widać dzieło Ducha Świętego. Zapoznaje się z chrześcijańskim stylem życia w oparciu o prowadzenie Ducha Świętego. Uczy się wrażliwości na różne sposoby obecności Boga w życiu.

IV Rozwijanie relacji z Bogiem poprzez modlitwę

Uczeń nabywa umiejętności oddawania czci i chwały Bogu na podstawie wybranych przykładów biblijnych. Poznaje różne sposoby okazywania wdzięczności. Uczy się modlitwy jako swoistej rozmowy z Bogiem (niewidzialnym przyjacielem).

V Uświadamianie znaczenia Słowa Bożego

Uczeń kształtuje postawę poszanowania Słowa Bożego i zrozumienia jego ważności. Poznaje wybrane historie biblijne opisujące życie dzieci.

VI Rozwijanie świadomości przynależności do rodziny

Uczeń rozwija postawę wdzięczności za rodzinę. Uczy się właściwych relacji rodzinnych na podstawie wybranych historii biblijnych oraz życia Pana Jezusa.

VII Wprowadzenie w życie kościoła i lokalnej społeczności

Uczeń buduje przyjazne relacje w grupie. Uczy się dostrzegać potrzeby innych dzieci. Poznaje zwyczaje i tradycje kościoła oraz różne rodzaje służb. Włącza się w celebrowanie świąt poznając ich właściwe znaczenie.

Działania zmierzające do realizacji celów katechetycznych przez nauczyciela religii noszą nazwę zadań katechety. Do podstawowych umiejętności, jakimi winien wykazać się nauczyciel, należy analiza dokumentów, którymi są podstawa programowa oraz program nauczania. Niezbędna będzie więc umiejętność adaptacji proponowanych celów szczegółowych do indywidualnych potrzeb i możliwości percepcyjnych ucznia.

Rejestr zadań katechety ujętych w przedłożonej “Podstawie programowej katechezy zielonoświątkowej”, kompatybilny z zakładanymi ogólnymi celami katechetycznymi jest następujący:

I Poznanie Boga Ojca jako stwórcy świata

Wprowadzenie w historię stworzenia na podstawie, której uczniowie poznają Boga jako potężnego stwórcę nieba i ziemi. Ukazanie Boga jako dobrego Ojca, który zna każde dziecko ponieważ je stworzył i kocha. Ukazanie troski Boga o każde dziecko na podstawie wybranych historii ze Starego i Nowego Testamentu.

II Przybliżenie osoby Jezusa Chrystusa

Rozbudzenia zainteresowania życiem Jezusa i jego postawą jako przyjaciela dzieci. Chronologiczne nauczanie wydarzeń z życia Pana Jezusa na ziemi. Ukazanie zbawczego dzieła Jezusa i jego misji na ziemi.

III Zapoznanie z osobą Ducha Świętego

Przybliżenie historii wybranych bohaterów wiary, w których życiu widać dzieło Ducha Świętego. Rozbudzenie zainteresowania chrześcijańskim stylem życia w oparciu o prowadzenie Ducha Świętego. Uwrażliwienie na różne sposoby obecności Boga w życiu dziecka.

IV Rozwijanie relacji z Bogiem poprzez modlitwę

Rozwijanie umiejętności oddawania czci i chwały Bogu na podstawie wybranych przykładów biblijnych. Kształtowanie postawy wdzięcznej; różne sposoby okazywania wdzięczności. Ukazanie modlitwy jako swoistej rozmowy z Bogiem (niewidzialnym przyjacielem).

V Uświadamianie znaczenia Słowa Bożego

Kształtowanie postawy poszanowania Słowa Bożego i zrozumienia jego ważności. Zapoznanie z wybranymi historiami biblijnymi opisującymi życie dzieci.

VI Rozwijanie świadomości przynależności do rodziny

Kształtowanie postawy wdzięczności za rodzinę. Nauczanie właściwych relacji rodzinnych na podstawie wybranych historii biblijnych oraz życia Pana Jezusa.

VII Wprowadzenie w życie kościoła i lokalnej społeczności

Budowanie przyjaznych relacji w grupie. Uwrażliwienie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci. Zapoznanie ze zwyczajami i tradycjami kościoła oraz poznawanie różnych rodzajów służb. Ukazanie właściwego uzasadnienia i celebrowania świąt. Włączanie dzieci w obrzędy świąteczne poprzez przygotowanie występów, przedstawień, scenek.

Przyporządkowując celom ogólnym katechezy zielonoświątkowej przynależne im treści kształcenia, dąży się do następujących wymagań szczegółowych:

L. p.	Cele ogólne	Treści kształcenia – wymagania szczegółowe uczeń:
I	Poznanie Boga Ojca jako stwórcy świata	- uznaje, że Bóg jest stwórcą dnia i nocy (światłości i ciemności) - uznaje Boga jako tego, który panuje nad wodami i stworzył ląd, - wyraża wdzięczność za różnorodność roślin, warzyw i owoców, - uznaje Boga za Stwórcę księżyca, gwiazd i słońca, - dziękuje Bogu za pory roku, - oddaje Bogu chwałę za różnorodność zwierząt lądowych, wodnych i ptaków, - uznaje Boga jako dobrego Ojca, który zna każde dziecko ponieważ je stworzył i kocha, - potrafi opowiedzieć kolejne etapy powstawania świata, - odnajduje ślady Boga w otaczającym świecie, - podaje przykłady jak Bóg troszczy się o każde dziecko
II	Przybliżenie osoby Jezusa Chrystusa	- zaznajamia się z chronologią wydarzeń z życia Pana Jezusa na ziemi, - opowiada historię narodzenia Pana Jezusa, - poznaje dzieciństwo Pana Jezusa, - opowiada wybrane historie z życia Pana Jezusa na ziemi, - poznaje Jezusa jako przyjaciela dzieci, - poznaje dzieło i zbawczą misję Pana Jezusa na ziemi, - wyraża w modlitwie wdzięczność Panu Jezusowi, za to, kim jest i co uczynił dla człowieka
III	Zapoznanie z osobą Ducha Świętego	- poznaje historie wybranych bohaterów wiary, w których życiu widać dzieło Ducha Świętego, - poznaje obiecaną przez Pana Jezusa „niespodziankę”, na którą uczniowie czekali w dzień Pięćdziesiątnicy, - wie, kim jest Duch Święty i po co został posłany na ziemię, - zapoznaje się z chrześcijańskim stylem życia w oparciu o prowadzenie Ducha Świętego, - uczy się wrażliwości na różne sposoby obecności Boga w życiu
IV	Rozwijanie relacji z Bogiem poprzez modlitwę	- poznaje modlitwę jako podstawę kontaktu z Bogiem, - poznaje trzy aspekty modlitwy: proszenie, dziękczynienie i przepraszanie, - uczy się właściwej postawy wobec Boga, - wyraża gotowość otwarcia się na Boga w modlitwie, - modli się o swoich bliskich, - przeprasza Boga w modlitwie, - podaje przykłady Bożej odpowiedzi na modlitwę z własnego życia lub zasłyszane od najbliższych, - zachęca innych do rozmowy z Bogiem

V	Uświadamianie znaczenia Słowa Bożego	- poznaje autora Biblii, - dziękuje Bogu za jego Słowo, - uczy się szacunku dla Słowa Bożego, - poznaje wybrane historie ze Starego i Nowego Testamentu opisujące życie dzieci, - potrafi opowiedzieć historię ulubionego bohatera biblijnego, - potrafi odróżnić legendę/bajkę od prawdy, - uznaje, że Biblia opisuje prawdziwe historie; nie jest bajką, - jest zachęcony do poznawania Bożego Słowa i rozwijania osobistej relacji z Bogiem
VI	Rozwijanie świadomości przynależności do rodziny	- przyjmuje postawę wdzięczności za rodziców, dziadków i bliskie mu osoby, i błogosławi ich w modlitwie - na podstawie wybranych historii ze Starego i Nowego Testamentu poznaje chrześcijańskie zasady współżycia w rodzinie, - poznaje role i zadania dziecka w rodzinie, - poznaje właściwe relacje pomiędzy rodzeństwem, - potrafi odróżnić zachowania pozytywne od negatywnych, - uczy się okazywania szacunku i miłości, - decyduje się przestrzegać form właściwego zachowania i wypełniać swoje obowiązki
VII	Wprowadzenie w życie kościoła i lokalnej społeczności	- poznaje życie i misję pierwszego kościoła, - poznaje życie naśladowców Jezusa, - poznaje sposoby służenia Bogu, - uznaje, że nie jest za mały, aby służyć Bogu, - prosi Boga o mądrość w swoim postępowaniu, - aktywnie uczestniczy w życiu Kościoła i lokalnej społeczności, - bierze aktywny udział w występach w okazji świąt (Święta Płonów, Bożego Narodzenia, Wielkanocy), - kształtuje postawę wrażliwości na potrzeby innych dzieci, umie się dzielić, - w swoim postępowaniu kieruje się chrześcijańskimi wartościami, - szanuje usługujących w kościele, - zna wartość i potrzebę przynależności do kościoła ludzi wierzących.

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY ZIELONOŚWIĄTKOWEJ W KLASACH EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ (I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ)

W młodszy wieku szkolnym myślenie dziecka, zgodnie z teorią J. Piageta, jest konkretno-obrazowe. Dziecko zaczyna pojmować logikę myślenia dorosłych, jednak jego myślenie, czyli operacje logiczne ograniczają się raczej do obiektów konkretnych, niż abstrakcyjnych myśli. Zarówno przedszkolak, jak też uczeń kształcenia wczesnoszkolnego nie potrafi łączyć poszczególnych opowiadań w większe, logiczne spójne całości – każda opowieść stanowi dla niego odrębną, zamkniętą całość. Dziecko w tym okresie rozwoju nie potrafi też wyciągać ogólnych wniosków oraz rozumieć treści odwołujących się do abstrakcyjnych wyobrażeń (np. „odkupienie”, „wolność w Chrystusie”). W każdej omawianej z dziećmi sytuacji należy odnosić się do konkretnej sytuacji lub obrazu. Ważnym elementem pracy jest więc używanie pomocy wizualnych, które mają pomóc w aktywizowaniu uwagi. Wskazaniem jest odwoływanie się do przykładów z codziennego życia dziecka i jego doświadczenia.

Między 7. a 8. rokiem życia zaczyna się rozwijać pojęcie przyczynowości i logiczności świata. Sumienie ma już stały charakter. Ważne stają się pytania, czy coś jest dobre czy też złe. Ponieważ dziecko jest w stanie ocenić już samodzielnie czego nie należy akceptować, doprowadza to naturalnie do poczucia winy z powodu popełnionego zła i do pragnienia wyznawania grzechów. Około 8. roku życia dzieci są już w stanie wierzyć w sposób literalno-mistyczny. Na tym etapie zaczynają odnosić do siebie historie, wierzenia i obserwacje, które symbolizują ich przynależność do społeczności. Bóg nadal jest postrzegany antropomorficznie, ale w miarę postępowania tego etapu, zaczyna być opisywany za pomocą atrybutów takich jak *Wszechmocny*, *Stwórca* itd. W tym okresie dziecko stopniowo może być wprowadzane w życie chrześcijańskie, poprzez nauczanie o Jezusie Chrystusie oraz modlitwę.

Podczas tego etapu nauczyciele powinni wykorzystywać opowieści biblijne. Już w tym okresie rozwoju dziecka należy zachęcać go do samodzielnego czytania Pisma Świętego, przy wsparciu osoby dorosłej.

Pamiętać należy także, że dziecku w tym wieku sprawia radość, gdy jest częścią grupy. Chce być akceptowane przez innych. Pragnie i potrzebuje uczuć i przewodzenia ze strony dorosłych. Nauczyciele muszą być dla dzieci ciepłym przykładem prawdziwej wiary chrześcijańskiej, demonstrując własnym przykładem naśladowanie drogi Bożej.

CELE KATECHETYCZNE ORAZ WYMAGANIA PROGRAMOWE DLA UCZNIÓW KLAS I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Wśród ogólnych celów katechetycznych oraz prognozowanych wymagań wymienia się:

I Poznanie i stosowanie Bożych przykazań, jako drogowskazu przez życie

Uczeń prezentuje pogłębioną wiedzę z zakresu Bożych przykazań; stosuje je w życiu codziennym i rozumie ich duchowe przesłanie; swoją postawą i zaangażowaniem pokazuje, że przykazania są dla niego właściwym drogowskazem przez życie.

II Dążenie do dziękczynnej postawy serca

Uczeń jest wdzięczny Bogu za Jezusa i za całe Stworzenie, a także za mądrość i troskę o człowieka; w praktycznym zastosowaniu przejawia swoją wdzięczność słuchając Boga i ufając Jego obietnicom.

III Rozwijanie relacji z Bogiem poprzez modlitwę, czytanie Biblii, świadectwo, osobistą wiarę i otwarcie na działanie Ducha Świętego

Uczeń rozwija swoją relację z Bogiem poprzez regularne modlitwy, czytanie Biblii, rozmowy z Bogiem a także składanie świadectwa z życia swojego i najbliższych. Jest zafascynowany Bogiem i tym, że Stworzyciel chce mieć z nim bliską relację. Uczeń dowiadyuje się kim jest osoba Ducha Świętego, Chrztost Duchem Świętym oraz Jego dary. Uczeń jest otwarty na działanie Ducha Świętego w swoim życiu.

IV Naśladowanie biblijnych bohaterów i utożsamianie się z ich życiem

Uczeń poznaje bohaterów staro- i nowotestamentowych, utożsamia się z nimi i dąży do tego, aby być jak jeden z nich; rozumie czym jest przyjaźń, miłość, odwaga, zaufanie i stara się w swoim życiu postępować tak aby przede wszystkim podobać się Bogu a następnie kolegom; uczy się dokonywać właściwych wyborów zgodnych z Bożymi standardami, jednocześnie zachęcając swoich rówieśników do naśladowania; jest otwarty na w głoszenie Ewangelii i pomoc prześladowanym w swoim najbliższym środowisku.

V Życie i misja Pana Jezusa jako podstawa chrześcijańskiego życia

Uczeń poznaje i przytacza wybrane wydarzenia i cuda z życia Jezusa; rozumie, że Jezus był najlepszym nauczycielem i wzorem do naśladowania; wie, że bardzo kochał swojego Boga Ojca i był mu do końca posłuszny; rozumie czym dla ludzi jest zbawienie i wie komu je zawdzięcza; w codziennym życiu powierza swoje życie Bogu i zachęca do tego innych, chętnie opowiada o zbawieniu, o tym jak je otrzymać, i o życiu wiecznym

VI Kształtowanie chrześcijańskich wartości etycznych w życiu młodego człowieka i motywowanie go do życia zgodnie z nimi

Uczeń potrafi nazwać i określić emocje a także poradzić sobie z nimi stosując odpowiednie wzorce chrześcijańskie; w relacjach interpersonalnych kieruje się zasadą miłości bliźniego,

rozwija w sobie postawę szacunku, akceptacji, zrozumienia; stara się być odpowiedzialny za swoje słowa i czyny; mądrze spędza wolny czas: zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego posługiwania się Internetem, oglądania nieodpowiednich programów telewizyjnych, brania udziału w zabawach o charakterze pogańskim; szuka relacji z Bogiem i chrześcijańskimi kolegami.

VII Wprowadzanie w życie kościoła i lokalnej społeczności oraz działań misyjnych

Uczeń aktywnie uczestniczy w życiu Kościoła i lokalnej społeczności, poznaje zwyczaje i tradycje kościelne (święta biblijne), bierze udział w nabożeństwach niedzielnych i okolicznościowych, rozumie znaczenie świąt i właściwie je celebruje; poznaje różne rodzaje służb i przygotowuje się do jednej z nich, poznaje wybranych ewangelistów i modli się o nich.

Działania zmierzające do realizacji celów katechetycznych przez nauczyciela religii noszą nazwę zadań katechety. Do podstawowych umiejętności, jakimi winien wykazać się nauczyciel, należy analiza dokumentów, którymi są podstawa programowa oraz program nauczania. Niezbędna będzie więc umiejętność adaptacji proponowanych celów szczegółowych do indywidualnych potrzeb i możliwości percepcyjnych ucznia.

Rejestr zadań katechety ujętych w przedłożonej “Podstawie programowej katechezy zielonoświątkowej”, kompatybilny z zakładanymi ogólnymi celami katechetycznymi jest następujący:

I Poznanie i stosowanie Bożych przykazań, jako drogowskazu przez życie

Przedstawienie uczniom Boga Stwórcy wszelkiego stworzenia; zapoznanie uczniów z Bożymi przykazaniami i uświadomienie im, że są one najlepszym drogowskazem w życiu, a także zachęcanie ich do tego, aby żyli i postępowali zgodnie z nim.

II Dążenie do dziękczynnej postawy serca

Rozbudzanie w uczniach postawy wdzięczności wobec Boga; kształtowanie postawy zaufania Bogu i Jego obietnicom; zachęcanie do zmiany postawy serca z niechętniej na wdzięczną; uwrażliwienie na różnego rodzaju okoliczności życiowe i nauczanie postawy dziękczynnej w każdej sytuacji - dobrej i złej.

III Rozwijanie relacji z Bogiem poprzez modlitwę, czytanie Biblii, świadectwo, osobistą wiarę i otwarcie na działanie Ducha Świętego

Przedstawienie uczniom różnorodnych możliwości rozwijania relacji z Bogiem: wyjaśnienie istoty modlitwy, wskazanie na jej potrzebę, zachęcanie do osobistej regularnej rozmowy z Bogiem, a także nauczanie modlitwy Pańskiej; kształtowanie wrażliwości na słuchanie Boga i przyjmowanie Jego Słowa; rozwijanie wiary, zachęcanie do zaufania Bogu w każdej sytuacji, przedstawienie Biblii jako fascynującej żywej księgi, zainteresowanie jej przesłaniem i zachęcanie do codziennego czytania; składanie świadectw z życia swojego i znajomych, zachęcanie uczniów

do opowiadania o tym, co Bóg uczynił w życiu ich i ich najbliższych. Zaprezentowanie uczniom osoby i dzieła Ducha Świętego, Chrztu Duchem Świętym oraz Jego darów. Modlitwa wspólnie z uczniami o działanie Ducha Świętego w życiu dzieci (jeśli Duch święty poprowadzi – to o charyzmaty).

IV Naśladowanie biblijnych bohaterów i utożsamianie się z ich życiem

Przedstawianie uczniom bohaterów biblijnych i uwrażliwienie na ponadczasowe przesłanie wynikające z ich historii; zachęcanie do tego aby w swoim życiu postępowali według Bożych norm, zasad i aby nie ulegali wpływom swoich rówieśników; rozwijanie w uczniach postawy ufności wobec Boga i Jego Syna Jezusa; zachęcanie do głoszenia ewangelii i do pomagania prześladowanym.

V Życie i misja pana Jezusa jako podstawa chrześcijańskiego życia

Zapoznanie uczniów z osobą Jezusa i wybranymi wydarzeniami jego życia i śmierci; ukazanie dzieciom Jezusa jako sługi i nauczyciela, którego warto naśladować i ufać Jego słowom; prowadzenie do poznania Jezusa jako Syna Bożego; rozbudzanie w uczniach pragnienia poznawania i dzielenia się Ewangelią z wszystkimi dookoła.

VI Kształtowanie chrześcijańskich wartości etycznych w życiu młodego człowieka i motywowanie go do życia zgodnie z nimi

Uwrażliwienie uczniów na właściwe wzorce postępowania w codziennym życiu względem drugiego człowieka poprzez kształtowanie postawy szacunku, miłości, akceptacji, zrozumienia; zachęcanie do właściwego zachowania się w sytuacjach trudnych emocjonalnie, szukanie właściwych sposobów na rozładowanie negatywnych emocji a także nauczanie wyrażania miłości, akceptacji, szacunku względem Boga, bliźniego i całego Bożego stworzenia; kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie i za innych; Uczucie właściwych zachowań w szkole, kościele; Pomoc w określeniu konsekwencji podejmowanych decyzji i wyborów.

VII Wprowadzanie w życie kościoła i lokalnej społeczności oraz działań misyjnych

Wprowadzanie uczniów w życie Kościoła i lokalnej społeczności, zachęcanie do brania czynnego udziału w nabożeństwach niedzielnych i okolicznościowych, zachęcanie do występów z okazji świąt; przygotowywanie do podjęcia służby w kościele. Zachęcanie uczniów o wytrwałość w modlitwie o misjonarzy.

Przyporządkowując celom ogólnym katechezy zielonoświątkowej przynależne im treści kształcenia, dąży się do następujących wymagań szczegółowych:

L. p.	Cele ogólne	Treści kształcenia – wymagania szczegółowe uczeń:
I	Poznanie i stosowanie Bożych przykazań, jako	- uznaje, że Bóg jest stwórcą świata i dlatego w Niego wierzy, - wymienia i omawia Boże przykazania, - jest świadomy konsekwencji wynikających z nieprzestrzegania Bożych nakazów,

	drogowskazu przez życie	- postanawia przestrzegać Bożych przykazań, - prosi Boga o pomoc w przestrzeganiu Jego zasad, - postanawia nie nadużywać imienia Bożego, - dziękuje Panu Bogu za to, że ustanowił wolny dzień, - wymienia sposoby okazywania szacunku rodzicom, - postanawia nikogo nie krzywdzić i przebaczać innym, - wyjaśnia, dlaczego kradzież nie podoba się Bogu, - potrafi właściwie reagować w sytuacji kradzieży, - postanawia, że będzie mówił prawdę i prosi o pomoc Pana Boga, - podejmuje decyzję, że nie będzie zazdrościł, ale będzie się cieszył z dóbr materialnych i osiągnięć swoich rówieśników.
II	Dążenie do dziękczynnej postawy serca	- dziękuje Panu Bogu za stworzony świat - dar od Pana Boga, - szanuje świat stworzony przez Boga, - dziękuje Bogu za wszystko, co posiada, dziękuje Bogu za życie, - w wypowiedziach wybiera dziękczynienie zamiast narzekania, - stara się ufać Bogu, - wyraża w modlitwie wdzięczność Panu Jezusowi, za to, kim jest i co uczynił dla człowieka, - przyjmuje postawę wdzięczności za rodziców i bliskie mu osoby, i błogosławi ich w modlitwie, - w różnych okolicznościach życiowych szuka pozytywnych elementów.
III	Rozwijanie relacji z Bogiem poprzez modlitwę, czytanie Biblii, świadectwo, wiarę oraz otwarcie na działanie Ducha Świętego	- rozumie znaczenie modlitwy i stosuje ją w swoim życiu, - modli się o swoich bliskich, - podaje przykłady Bożej odpowiedzi na modlitwę z własnego życia lub zasłyszane od najbliższych, - zachęca znajomych do rozmowy z Bogiem, w modlitwie wyraża Bogu wdzięczność, - jest zachęcony do poznawania Bożego Słowa i rozwijania osobistej relacji z Bogiem, - regularnie czyta Biblię, - rozbudza swoją wiarę poprzez modlitwę i czytanie Słowa Bożego, - postanawia ufać Bogu, szczególnie w trudnych życiowych sytuacjach, - opowiada o rzeczach, które Bóg czyni w jego życiu i w życiu jego najbliższych, - wypowiada się na temat roli Ducha Świętego w czasach Apostolskich i dziś, - wymienia dary i charyzmaty Ducha świętego, - uczestniczy w modlitwie o dary i charyzmaty Ducha Świętego (jeśli takie będzie Boże prowadzenie), jest otwarty na Jego działanie w życiu.
IV	Naśladowanie biblijnych bohaterów i utożsamianie się z ich życiem	- opowiada o postaciach biblijnych, które doświadczyły tego, że Bóg troszczy się o nich w cudowny sposób i utożsamia się z nimi, - uznaje, że nie jest za mały, aby służyć Bogu, - wyjaśnia, w jaki sposób może być narzędziem w rękach Boga, - powie swoimi słowami, czym jest wiara i stara się w niej wzrastać, - wytłumaczy, na czym polega obietnica i jej dotrzymanie, - podkreśla znaczenie prawdziwej, mocnej i trwałej przyjaźni i stara się być dobrym przyjacielem, - prosi Boga o mądrość w swoim postępowaniu, - postanawia zachowywać się tak, aby być przyjacielem Pana Boga i

		zamieszkać z Nim w niebie.
V	Życie i misja Pana Jezusa jako podstawa chrześcijańskiego życia	- zna najważniejsze wydarzenia z życia Jezusa i potrafi o nich opowiedzieć, - wymienia cuda uczynione przez Jezusa i okazuje postawę wdzięczności, - wymienia atrybuty boskości Jezusa, - wyjaśni, czym jest grzech i jaką cenę Pan Jezus za niego zapłacił, - jest wdzięczny Bogu za najcenniejszy dar dla człowieka – Pana Jezusa - wyjaśni co znaczy być wybawionym i wyzwolonym przez Boga, - postanawia, że odwróci się od swoich złych zachowań i prosi Boga o przebaczenie grzechów - w modlitwie dziękuje Jezusowi za to, co zrobił dla niego, - postanawia być posłusznym i przez to podobać się Bogu, - postanawia zwiastować Dobrą Nowinę wybranej osobie, - dziękuje panu Bogu za ofiarowanie jedyne Syna, za Jego śmierć i zmartwychwstanie, - zna wartość Wieczery w Kościele, jako pamiątkę Ostatniej Wieczery Jezusa z uczniami uczniów, - wie, kim jest Duch Święty, - zna historię zesłania Ducha Świętego,
VI	Kształtowanie chrześcijańskich wartości etycznych w życiu dziecka i motywowanie go do życia zgodnie z nimi	- posiada świadomość, że nie wszystkie zabawy i zabawki są dobre dla dziecka Bożego, wymienia zagrożenia, które mogą wiązać się ze złymi wyborami, - wymienia sposoby pożytecznego spędzania czasu wolnego w odróżnianiu od nieodpowiedniego, - potrafi odróżnić zachowania pozytywne od negatywnych, podejmuje starania o życie zgodne z wartościami biblijnymi, - szanuje inne dzieci oraz osoby dorosłe i pokazuje to poprzez swoje zachowanie, - wie, że każdy ponosi konsekwencje za swoje zachowanie i wybory, - stara się być odpowiedzialnym za swoje zachowanie i wybory, - naprawia wyrządzone krzywdy, - w trudnych sytuacjach szuka pomocy u Boga, - podejmuje starania o życie pełne miłości i dobroci w stosunku do innych,
VII	Wprowadzanie w życie kościoła i lokalnej społeczności oraz działań misyjnych	- aktywnie uczestniczy w życiu Kościoła i lokalnej społeczności, - wyjaśni, co należy zrobić, by należeć do Bożej rodziny i wyraża pragnienie przyłączenia się do niej, - wyjaśnia przesłanie świąt kościelnych w oparciu o tradycje biblijne, - bierze aktywny udział w występach (usłudze) z okazji świąt: Święta Płonów, Bożego Narodzenia, Wielkanocy) i innych, - szanuje usługujących w kościele, - szuka swojego miejsca w służbie, - poznaje kilka postaci biblijnych, które realizowały szczególną służbę misyjną, - bierze przykład z ewangelistów, modli się o współczesnych misjonarzy.

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY ZIELONOŚWIĄTKOWEJ W KLASACH IV-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Okres szkoły podstawowej to lata od dziesiątego do piętnastego roku życia. Wiele dzieci w wieku 11 lat jest gotowych zacząć funkcjonować na poziomie symbolicznego i abstrakcyjnego myślenia. Niektórzy uczniowie nadal potrzebują przedmiotów, zdarzeń i działań do logicznego myślenia (szczególnie jeszcze w klasach: IV i V). Wymagają również jasnego, logicznie uporządkowanego kierownictwa dla dłuższych i bardziej szczegółowych przedsięwzięć. W tym okresie rozwija się zdolność obserwacji. Uczeń potrafi już samodzielnie koncentrować uwagę na poszczególnych zadaniach. W procesach myślowych analiza i synteza stopniowo zostają dobrze opanowane. Uczniowie interesują się logicznymi następstwami i tym, co może być udowodnione. Stawiają pytania o sens rzeczywistości.

Na płaszczyźnie emocjonalnej szczególnego znaczenia nabierają relacje z nauczycielem i rówieśnikami. Dzieci zajęte są ustaleniem ich osobistych kompetencji w realizacji określonych zadań i nabywaniem narzędzi potrzebnych do radzenia sobie w ich własnej kulturze. W tym okresie gra dydaktyczne daje dziecku możliwość poznania samego siebie i świata wokół niego. Pobudza dzieci do rozwiązywania problemów.

Rozszerzone kontakty społeczne powodują wejście w nowe grupy społeczne. Efektem tego jest często przejmowanie wartości i wzorców oraz proces identyfikowania się z innymi. Osobista akceptacja wartości jest elementem rozwoju osobowości.

Wychowankowie zaczynają wchodzić w syntetyczno-konwencjonalny model wiary. Wiara zaczyna syntetyzować wartości i informacje, aby zapewnić sobie podstawy dla tożsamości. Jest to etap komformizmu czyli dostosowania się do oczekiwań i ocen dorosłych, mających autorytet w ich oczach. Dzieci na tym etapie posiadają określony zbiór wartości i przekonań, ale nie zbadały go jeszcze obiektywnie. W wieku 10. lat dziecko wychodzi ze stadium moralności heteronomicznej, w którym akceptacja norm moralnych dokonuje się pod naciskiem autorytetu dorosłych, a powodem przestrzegania reguł moralnego postępowania są sankcje zewnętrzne. Należy zaznaczyć, że przechodzenie na wyższy poziom rozwoju moralnego zależy w dużej mierze od warunków życia dziecka i od oddziaływań wychowawczych. Krytycznej uwadze i ocenie zostaje poddana dotychczasowa postawa religijna. Uczeń przeżywa stany ambiwalentne: od zainteresowania prawami Bożymi do obojętności na nie.

W tym okresie katecheza powinna skupić się na pogłębianiu, systematyzowaniu oraz hierarchizacji prawd biblijnych. Należy wzbudzić zainteresowanie problemami religijnymi poprzez stosowanie metod podających jak i poszukujących. Nie można pominąć faktu, iż dzieci w początkowym okresie charakteryzują się jeszcze myśleniem konkretno-obrazowym, z tego też względu nie możemy zapominać o stosowaniu środków wizualnych. Aktywne wprowadzenie w życie wiary i modlitwy ucznia w starszym wieku szkolnym wymaga konieczności położenia dużego nacisku na spotkanie z Bogiem, otwarcie się na Boga. Intelktualnemu zgłębieniu prawd wiary, które następuje stopniowo, musi towarzyszyć lub je poprzedzać, doświadczanie – wniknięcie tych prawd w życie dziecka.

Uczniowie pragną głębszego uzasadnienia wiary. Katecheta powinien dostarczyć im wzorców zachowań poprzez własną osobę.

Począwszy od klasy szóstej uczniowie nabywają umiejętności samodzielnego studiowania Pisma Świętego, uczą się metod i zasad interpretacji tekstu. Do pracy należy wprowadzić metody poszukujące (drama, dyskusja, panel, trybunał, quizy, rewizje życia, dylematy moralne, tzw. „burza mózgów”). Pomogą one kształtować własne opinie, umiejętności argumentowania, motywowania, precyzowania myśli. Szczególną uwagę należy zwrócić na kształtowanie odpowiedzialności za własne postępowanie, poprzez pokazanie tych dylematów w życiu mężów Bożych.

Młodzież w okresie adolescencji w wyniku dojrzewania struktur umysłowych, jest już w stanie pełniej rozumieć treści biblijne, wyciągać ogólne wnioski, rozważać abstrakcyjne pojęcia i łączyć poszczególne części w całości. Uczniowie są w stanie podjąć zadanie odkrywania podobieństwa pomiędzy historią Izraela w Starym Testamencie, a historią życia każdego człowieka nawracającego się do Boga, zacząć rozumieć sens odkupieńczej śmierci Jezusa, będą w stanie widzieć poznawane wcześniej historie w szerszym kontekście.

Ponieważ młodzi ludzie w tym wieku są otwarci na wyzwania, warto ich zachęcać do powierzenia swojego życia Chrystusowi.

CELE KATECHETYCZNE ORAZ WYMAGANIA PROGRAMOWE DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Wśród ogólnych celów katechetycznych oraz prognozowanych wymagań wymienia się:

I Poznanie, zrozumienie i przyjęcie ofiary Jezusa Chrystusa

Uczeń wypowiada się na temat znaczenia ofiary Jezusa dla swojego życia. Odkrywa na czym polega wiara w Jezusa i jakie pociąga za sobą konsekwencje. Uczeń uświadamia sobie istnienie czasu łaski i szansy, jaką Bóg daje człowiekowi za jego życia na ziemi.

Wykazuje gotowość do wyznania swoich grzechów i aktu pokuty.

II Dążenie do optymalnego rozwoju duchowego poprzez bliskie relacje z osobą Jezusa Chrystusa oraz z Duchem Świętym

Uczeń jest otwarty na przyjęcie daru zbawienia dzięki Jezusowi Chrystusowi oraz przeobrażające działanie Ducha Świętego i Jego prowadzenie; podaje osobiste świadectwa wiary oraz wzoruje się na świadectwach innych; uzasadnia wartość i istotę modlitwy oraz postu; wzmacnia więzi z Bogiem w codziennym życiu osobistym i przeżywa indywidualną społeczność z Bogiem; posiada wiedzę o bohaterach wiary i przez ich życie rozbudza własną wiarę. Uczeń jest otwarty na poznawanie Jezusa jako żywego Boga zaspakajającego duchowe pragnienia człowieka oraz pielęgnuje bliskie relacje duchowe z Bogiem. Uczeń otrzymuje naukę o Duchu Świętym, poznaje Jego osobę i istotę działania, poznaje historię zesłania Ducha Świętego oraz nabywa wiedzę na temat napełnienia i chrztu Duchem Świętym. Jest inspirowany do życia w mocy Ducha Świętego.

III Analiza tekstu biblijnego w celu rozumienia Bożych Prawd i znaczenia Słowa Bożego w życiu codziennym

Uczeń nabywa i prezentuje podstawową wiedzę z zakresu analizy tekstu biblijnego i jego interpretacji; dostrzega znaczenie tekstu biblijnego i przyjmuje go jako normę życia, pobożności i wiary; jest świadom ponadczasowego znaczenia biblijnych wzorców osobowych; ukazuje swoją postawą wrażliwość na poszanowanie Słowa Bożego. Uczeń poprzez czytanie Słowa Bożego zawartego w Piśmie Świętym pielęgnuje bliskie relacje z Bogiem.

IV Kształtowanie postaw opartych na wartościach etyki chrześcijańskiej jako fundamentu relacji międzyludzkich i uczestnictwa w życiu społecznym

Uczeń prezentuje refleksyjną postawę wobec wartości i powinności moralnych oraz różnych sytuacji społecznych na podstawie wskazań biblijnych; w praktycznym zastosowaniu wyraża zgodność swojego postępowania z przekazem biblijnym; podejmuje odpowiedzialne wybory i właściwie ocenia postępowanie moralne innych; wykształcona jest jego wrażliwość na obecność drugiego człowieka w świecie; jest otwarty na współdziałanie z innymi w społeczności szkoły i Kościoła; pogłębia wzajemne relacje w grupie poprzez budowanie jedności.

V Odkrywanie prawd wiary

Uczeń prezentuje pogłębianą wiedzę na temat osoby i dzieła Jezusa Chrystusa; uzasadnia znaczenie odkupienia w Chrystusie w związku z grzechem i jego skutkami; rozwija wypowiedzi o dwóch królestwach: światłości i ciemności; uczeń dzieli się z innymi osobami Dobrą Nowiną; podaje zasadnicze teorie dotyczące zagadnienia życia i śmierci w świetle prawd Biblii; uczeń wykazuje zainteresowanie i wiedzę na temat eschatologii.

VI Odpowiedzi na problemy i pytania egzystencjalne oraz wyzwania adolescencji

Uczeń posiada rozbudzone chrześcijańskie motywacje ku odkrywaniu świata wartości w świetle pytań i wyzwań adolescencji; dostrzega ważną rolę naszej relacji z Bogiem wobec nowych wyzwań i doświadczeń, problemów okresu dojrzewania; potrafi nazywać i określać rodzaje miłości i związane z nią aspekty poświęcenia oraz przebaczenia zdrady; określa się w relacji z Bogiem wobec nowych wyzwań.

VII Przybliżenie tematyki dotyczącej historii Kościoła oraz religii świata

Uczeń prezentuje wiadomości na temat wybranych religii w Polsce i na świecie oraz historii Kościoła; określa, jaką postawę powinien przyjąć chrześcijanin wobec wyznawców innych religii; w życiu osobistym wykazuje postawę tolerancji i poszanowania ludzi innych wyznań; modli się o wyznawców z różnych kościołów i związków wyznaniowych.

Działania zmierzające do realizacji celów katechetycznych przez nauczyciela katechetę noszą nazwę zadań katechety. Do podstawowych umiejętności, jakimi winien wykazać się katecheta, należy analiza dokumentów, którymi są podstawa programowa oraz program nauczania. Niezbędna będzie więc umiejętność adaptacji proponowanych celów szczegółowych do indywidualnych potrzeb i możliwości percepcyjnych ucznia.

Rejestr zadań katechety ujętych w przedłożonej Podstawie programowej katechezy zielonoświątkowej, kompatybilny z zakładanymi ogólnymi celami katechetycznymi jest następujący:

I Poznanie, zrozumienie i przyjęcie ofiary Jezusa Chrystusa

Wprowadzenie uczniów w tematykę znaczenia ofiary Jezusa dla osobistego życia. Pomoc w odkrywaniu, na czym polega wiara w Jezusa i jakie pociąga za sobą konsekwencje. Uwrażliwienie uczniów na istnienie czasu łaski i szansy, jaką Bóg daje człowiekowi za jego życia na ziemi. Pomoc duchowa w celu przygotowania uczniów do wyznania swoich grzechów i aktu pokuty.

II Dążenie do optymalnego rozwoju duchowego poprzez bliskie relacje z osobą Jezusa Chrystusa oraz z Duchem Świętym

Uświadomienie uczniom istoty wiary i modlitwy w codziennym życiu; przybliżenie osoby Ducha Świętego, charyzmatów Ducha Świętego, życia w Jego mocy, sposobu otrzymania darów Ducha Świętego; rozbudzenie chęci dzielenia się Dobrą Nowiną z innymi ludźmi; rozwijanie świadomości duchowych błogosławieństw, jakie przeżywają chrześcijanie w Jezusie Chrystusie. Nauczyciel inspirowanie uczniów do życia w mocy Ducha Świętego.

III Analiza tekstu biblijnego w celu rozumienia Bożych Prawd i znaczenia Słowa Bożego w życiu codziennym

Rozbudzenie motywacji czytania Pisma Świętego oraz rozwijanie umiejętności rozumienia i analizy tekstu biblijnego; motywowanie do samodzielnej lektury Biblii; uczenie odkrywania poznawczo-duchowego wymiaru przesłania Pisma Świętego.

IV Kształtowanie postaw opartych na wartościach etyki chrześcijańskiej jako fundamentu relacji międzyludzkich i uczestnictwa w życiu społecznym

Przedstawienie wiary w Boga jako wartości ułatwiającej czynienie dobra, okazywania miłości; stwarzanie sytuacji dających możliwość bezinteresownego działania, okazywania miłości i dobra w stosunku do drugiego człowieka; ukazywanie zachowań prospołecznych związanych z otwarciem się na drugiego człowieka w świecie, pomoc drugiemu człowiekowi; ukazanie wartości życia; wprowadzenie w hierarchię wartości i ich rozumienie.

V Odkrywanie prawd wiary

Zapoznanie uczniów z wybranymi doktrynami biblijnymi; wprowadzenie w prawdę o Jezusie Chrystusie jako prawdziwym Bogu, Zbawicielu świata i prawdziwym człowieku; pogłębienie rozumienia grzechu; wskazanie na religijne postrzeganie ludzkiego życia w perspektywie życia wiecznego; przedstawienie wiary chrześcijańskiej jako wartości ułatwiającej czynienie dobra i okazywania miłości.

VI Odpowiedzi na problemy i pytania egzystencjalne oraz wyzwania adolescencji

Pomoc w przezwyciężaniu trudności w procesie dojrzewania oraz rozwiązywaniu osobistych problemów w życiu młodego chrześcijanina; wyjaśnianie pytań młodzieży w świetle wiary chrześcijańskiej; integrowanie poznanych wiadomości biblijnych z aktualnymi wyzwaniami życia.

VII Przybliżenie tematyki dotyczącej historii Kościoła oraz religii świata

Wprowadzenie uczniów w tematykę historii pierwszego Kościoła i jego kolejnych dziejów, ukazania faktów historycznych dotyczących prześladowań w Kościele; pomoc uczniom w utożsamianiu się ze swoim Kościołem; zapoznanie uczniów z tematyką wybranych religii świata oraz wyznaniami chrześcijańskimi w Polsce; prezentowanie postawy tolerancji i poszanowania innych wyznań.

Przyporządkowując celom ogólnym katechezy zielonoświątkowej przynależne im treści kształcenia, dąży się do następujących wymagań szczegółowych:

L.p.	Cele ogólne	Treści kształcenia – wymagania szczegółowe Uczeń:
I	Poznanie, zrozumienie i przyjęcie ofiary Jezusa Chrystusa	– wypowiada się na temat ofiary Jezusa Chrystusa, mocy krzyża, znaczenia tego aktu dla swojego życia; – uzasadnia potrzebę upamiętania i pokuty; – argumentuje czas łaski danej człowiekowi za jego życia na ziemi; – wymienia cechy osobistej wiary w Boga i jej konsekwencji; – dąży do bliskiej relacji z Bogiem poprzez wyznanie swoich grzechów i realizację aktu pokuty; – wykazuje postawę wdzięczności Bogu za ofiarę krzyża.
II	Dążenie do rozwoju duchowego poprzez bliskie relacje z Jezusem Chrystusem oraz z Duchem Świętym	– dąży do sprawowania wiary poprzez czytanie Słowa Bożego, modlitwę i społeczność z wierzącymi; – wzoruje się na autorytecie Chrystusa w rozwoju życia duchowego i sprawowania wiary w codziennych uczynkach i postawie; – uzasadnia znaczenie mocy Ducha Świętego dla rozwoju wiary; wymienia dary Ducha Świętego i wyraża pragnienie posiadania charyzmatów; – jest otwarty na działanie Ducha Świętego w swoim życiu, – jeśli taka będzie inspiracja duchowa, modli się o Chrzest i charyzmaty Ducha świętego, – jest świadkiem wiary i eksponuje wewnętrzne życie duchowe poprzez dzielenie się z innymi Ewangelią; – wymienia i pragnie błogosławieństw, jakie przeżywają chrześcijanie w Jezusie Chrystusie.
III	Analiza tekstu biblijnego w celu rozumienia Bożych Prawd i znaczenia Słowa Bożego w życiu codziennym	– samodzielnie czyta i studiuje z zastosowaniem podstawowych zasad hermeneutyki tekstu Pismo Święte; – pracuje w grupach z tekstem Pisma Świętego nad rozwiązywaniem problemów związanych z tematem lekcji; – wykazuje otwartą postawę i efektywną komunikację związaną z czytaniem i analizę tekstu biblijnego; – potrafi odkrywać religijno-duchowy wymiaru Pisma Świętego.
IV	Kształtowanie postaw opartych na wartościach	– dokonuje hierarchii wartości i potrzeb, ich rozumienie oraz znaczenie dla rozwoju wiary chrześcijanina; – prezentuje zmotywowaną postawę ku odkrywaniu świata wartości biblijnych w świetle pytań i wyzwań adolescencji;

	etyki chrześcijańskiej jako fundamentu relacji międzyludzkich i uczestnictwa w życiu społecznym	– uświadamia sobie, że Jezus Chrystus przynosząc zbawienie, tym samym umożliwił życie w uświęceniu; – dokonuje wyborów właściwych wartości w celu bliższej społeczności z Bogiem; – opisuje wiarę w Boga ułatwiającą czynienie dobra, okazywania miłości, stwarzania sytuacji dających możliwość bezinteresownego działania, ukazywania zachowań prospołecznych związanych z otwarciem się na drugiego człowieka w świecie, pomoc drugiemu człowiekowi; ukazanie wartości życia; – poszukuje osobistego powołania.
V	Odkrywanie prawd wiary	– wymienia i omawia główne doktryny biblijne: o grzechu i pokusie; o zbawieniu w Jezusie Chrystusie; przebaczeniu grzechów i przebaczeniu sobie nawzajem; o Słowie Bożym; o Duchu Świętym; – przedstawia osobę Jezusa Chrystusa jako Zbawiciela i dąży do uznania Jego jako Pana dla swojego życia i wiary; – przyjmuje przebaczenie z rąk Chrystusa; – prezentuje tożsamość człowieka w Bogu po otrzymaniu nowego życia; – definiuje wiarę i uzasadnia jej znaczenie w swoim życiu; – wskazuje na czynniki, które przeszkadzają, oraz te które pomagają w rozwoju wiary; – postrzega swoje życie w perspektywie życia wiecznego; – wymienia i omawia poszczególne okresy eschatologiczne; – omawia w perspektywie biblijnej niebo i piekło oraz wymienia sposób przygotowania (gotowości) chrześcijanina na spotkanie z Bogiem; – referuje naukę na temat królestwa Boga i diabła, podkreślając, że Jezus pokonał szatana; – charakteryzuje duchową walkę człowieka z wrogiem i opisuje taktykę prowadzenia zwycięskiego życia chrześcijańskiego; – omawia biblijnych bohaterów wiary i uzasadnia, że każdy z wierzących może być takim bohaterem; – prezentuje praktyczną wiarę chrześcijańską jako wartość ułatwiającą czynienie dobra i okazywania miłości; – omawia relację z Bogiem wobec nowych wyzwań i doświadczeń z uwzględnieniem emocji człowieka, wpływu grupy rówieśniczej; – analizuje kształtowanie i korygowanie charakteru człowieka przez Boga w kontekście rozwoju wiary; – wskazuje na rolę i wartość służby dla Boga i człowieka w rozwoju wiary.
VI	Odpowiedzi na problemy i pytania egzystencjalne oraz wyzwania adolescencji	– odnajduje analogię pomiędzy przeżyciami poznawanych bohaterów biblijnych a własnymi, potrafi stosować podobne pozytywne rozwiązania; – podejmuje próbę rozwiązań osobistych problemów oraz pytań egzystencjalnych w świetle nauczania biblijnego; – poszukuje swojej tożsamości w Bogu poprzez: oparcie się presji świata, rówieśników, a czerpaniu siły od Boga; uświadomienie swojej wyjątkowości w oczach Boga; samoakceptację w obrazie człowieka stworzonego przez Boga i w konsekwencji prawdziwego obrazu siebie; zaspokojenie własnych pragnień w Bogu; dążenia do życia w czystości, prawdzie, wolności, a nie zniewoleniu. – poszukuje odpowiedzi na pytania o życie i śmierć; miejsce przebywania po śmierci; – rozważa pomoc innym i sobie w problemie przeżywania śmierci

		bliskiej osoby; – dokonuje wartościowania w codziennym życiu: miłości ponad wszystko – w trudnych sytuacjach, miłości bezwarunkowej, poświęcenia wynikającego z miłości oraz przebaczenia zdrady, miłości przeciwstawnej egoizmowi; wolności w kontekście odpowiedzialności oraz wolności od namiętności; szacunku dla drugiej osoby, sprawiedliwości, autorytetów w swoim życiu, kim jest, a kim powinien być, tego, co słucha i ogląda, celów życiowych. – potrafi w kontekście Pisma Świętego wyjaśnić swoje stanowisko wobec subkultur oraz wskazuje na chrześcijańską wolność wobec przynależności do grupy.
VII	Przybliżenie tematyki dotyczącej historii Kościoła oraz religii świata	– charakteryzuje powstanie pierwszego Kościoła i jego kolejne dzieje; – referuje fakty historyczne dotyczące prześladowań w Kościele; – omawia wybrane religie świata oraz wyznania chrześcijańskie w Polsce; – wykazuje się postawą tożsamości z Kościołem do którego przynależy; – analizuje własną postawę wobec wyznawców innych religii i wyznań, prezentuje postawę tolerancji i poszanowania innych.

PODSTAWA PROGRAMOWA KATECHEZY ZIELONOŚWIĄTKOWEJ W SZKOŁACH ŚREDNICH

Okres adolescencji to czas osiągnięcia dojrzałości poprzez przemiany w życiu człowieka. Po stabilnym okresie dzieciństwa ma tu miejsce szereg intensywnych zmian, którym podlega większość procesów rozwoju, zarówno biologicznych, psychologicznych, jak i społecznych. „Przemiana psychologiczna dotyczy przede wszystkim procesów emocjonalnych i poznawczych, jak również rozumienia norm moralnych. W okresie adolescencji człowiek uzyskuje dwie istotne dla jego dalszego rozwoju zdolności, a mianowicie zdolność do dawania nowego życia oraz zdolność do samodzielnego kształtowania własnej osobowości”¹.

Na tym etapie edukacyjnym mamy więc do czynienia z osobą, która dojrzewa fizycznie oraz psychicznie. Dąży do ukształtowania w sobie odpowiedzialnej za podejmowane decyzje i działania osobowości. Młodzi w tym wieku są gotowi zacząć funkcjonować na poziomie symbolicznego i abstrakcyjnego myślenia. Poziom rozwoju poznawczego pozwala uczniom stawiać hipotezy i szukać dowodów na ich poparcie lub odrzucenie. Wielu z nich potrafi samodzielnie rozwiązywać problemy naukowe. Aktywność intelektualna, zwiększająca się orientacja w dziedzinie nauki i kultury prowadzą do budzenia się i rozwijania zainteresowań. W tym okresie życia młodzież jest świadoma występowania niekonsekwencji i błędów wynikających z używania kontroli i równowagi umysłowej. Uważniej niż do tej pory zaczyna obserwować otoczenie, dostrzega wiele spraw, których przedtem nie zauważała, przeprowadza porównania między zaobserwowanymi faktami, analizuje cechy i sposób postępowania osób ze swojego środowiska.

Cechą wyróżniającą nastolatka jest weryfikacja wszystkiego, co się jemu przekazuje. Całość poddaje krytycznej ocenie. Jest szczególnie krytyczny wobec autorytetów. Adolescent zwraca szczególną uwagę na sprzeczności i niekonsekwencje w działaniu ludzi, na niezgodność pomiędzy deklaracjami a czynami, pomiędzy głoszonymi zasadami, a ich realizacją w życiu. Głównymi obiektami młodzieńczej krytyki stają się ludzie z bliższego i dalszego otoczenia, a w szczególności osoby dorosłe, z którymi nastolatki systematycznie kontaktują się, czyli rodzice i nauczyciele. Ponadto przedmiotem krytyki stają się fakty i zjawiska z otaczającej rzeczywistości społecznej.

W życiu młodego człowieka pojawiają się niekiedy sprzeczne, wykluczające się tendencje, egocentryzm i poświęcenie się, obojętność i zaangażowanie się. Istotną cechą charakterystyczną jest wzrost autonomii emocjonalno-wolitionalnej. Zaznacza się to w podejmowaniu decyzji, zwłaszcza moralnych i religijnych oraz dotyczących światopoglądu. Młodzież pragnie sama decydować o własnym losie, i dokonywać wyborów. Nastolatki są osobami w dużej mierze rozwiniętymi społecznie. Na ich decyzje w znacznym stopniu wpływ ma to, co inni pomyślą. Choć potrzebują oni zdystansowania się od rodziców i ich pragnień, nadal ważne jest dla nich bezpieczeństwo w grupie. W tym właśnie czasie nasila się problem presji rówieśniczej. Wzorce rówieśników i dorosłych stają się szczególnie ważne w życiu dorastających dzieci. Modele utrwala się poprzez dobre relacje. Te nacechowane wrogością są odrzucane. Wzorce pozostają ważnymi komponentami w budowie osobowości.

Dla obserwatora stojącego z zewnątrz wiele zachowań nastolatków może się wydawać pozbawione sensu. Możemy zrozumieć wahanie pomiędzy dojrzałością a niedojrzałością, lecz raczej

¹ Opracowanie na podstawie: E. Bednarz, *Przewodnik metodyczny dla nauczycieli katechetów*, Warszawa 2011, s. 50-52.

nie pojmujemy natury adolescencji, którą G. K. Olson² zawiera w czterech pytaniach, na które młodzi ludzie w tym wieku poszukują odpowiedzi:

1. Pytanie o tożsamość: „Kim jestem?” – we wczesnym okresie życia dzieci naśladują i identyfikują się ze swoimi rodzicami. Później naśladują zachowanie podziwianych przez siebie dorosłych, rozwijają relację z rówieśnikami, a następnie zmagają się z wykształceniem koncepcji własnej osoby, swej unikalności, wyznawanych wartości tożsamości. Dla wielu osób może to być czas badania swego wnętrza, lęku, dezorientacji, próbowania różnych stylów życia lub bezcelowych zachowań.
2. Pytanie o relacje: „Jak ułożyć sobie życie z innymi?” – oprócz nawiązywania relacji z osobami obu płci, młode osoby muszą się nauczyć funkcjonować w społeczeństwie i zmienić naturę relacji ze swoimi rodzicami, aby być w mniejszym stopniu zależnymi od ich pomocy.
3. Pytanie o przyszłość: „Gdzie jest moje miejsce?” – odpowiedź na to pytanie częściowo zależy będzie od statusu ekonomicznego, cech osobowości, możliwości, zdolności, wartości oraz oczekiwań rodziny. Z powodu swego idealizmu i często nadmiernego optymizmu mogą podejmować nierealistyczne decyzje odnośnie kierunku swojego życia, które w konsekwencji prowadzą to do frustracji, pesymizmu i potrzeby ciągłego poddawania ocenie dokonanych wyborów.
4. Pytanie o ideologię: „W co wierzę?” – pytanie to obejmuje kwestię religii, lecz także wykracza poza nią. Dorośli mogą nie chcieć lub nie być w stanie udzielić na nie odpowiedzi, lecz młodzi ludzie zastanawiają się nad wieloma trudnymi problemami, np. dlaczego tak wielu ludzi na świecie cierpi głód, czy poglądy religijne i polityczne ich rodziców są naprawdę właściwie. Młodzi ludzie w swoich próbach określenia, w co i dlaczego wierzą, mogą zadawać pytania dorosłym, w trakcie poszukiwania na nie odpowiedzi młodzież kształtuje własne wartości, wierzenia i filozofię życiową.

Postawione pytania oraz poniżej ujęte wskazania pedagogiczno-religijne warto uwzględnić, planując proces nauczania religii³. Młodzież w wieku gimnazjalnym, w wyniku dojrzewania struktur umysłowych, jest już w stanie pełniej rozumieć treści biblijne, wyciągać ogólne wnioski, rozważać abstrakcyjne pojęcia i łączyć poszczególne części w całości. Na tym etapie uczniowie nabywają umiejętności samodzielnego studiowania Pisma Świętego, uczą się metod i zasad interpretacji tekstu. Pomogą one kształtować własne opinie, umiejętności argumentowania, motywowania, precyzowania myśli. Szczególną uwagę należy zwrócić na kształtowanie odpowiedzialności za własne postępowanie, poprzez pokazanie tych dylematów w życiu mężów Bożych oraz innych współczesnych autorytetów.

² Por. G. K. Olson, *Counseling teenagers: the complete Christian guide to understanding and helping adolescents*, Group Books, Loveland, Colo, 1984, s. 145-146.

³ Wartym podkreślenia jest fakt, że stawianie pytań egzystencjalnych i szukanie odpowiedzi nie są domeną tylko osób sprawnych. Wspomniana wcześniej badaczka języka i dyskursu codziennego osób z niepełnosprawnością intelektualną, D. Krzezińska, przeprowadzając badanie wypowiedzi literackich z mężczyzną z zespołem Downa (z Karolem Nalikiem ze Wspólnoty „Arka” w Śledziejowicach pod Krakowem, spod którego pióra przez ostatnie kilkanaście lat wyszły tomy brulionów zatytułowanych: *Mruczanki Śledziejowskie, czyli Listy Miłosne do Pana Boga*), wykazała głębokie refleksje i przemyślenia, reminiscencje na temat życia, przemijania, cierpienia, radości, kwestii natury religijnej. Rozważania, które przeniósł na kartki brulionu Karol Nalik, jak zauważa Krzezińska, to uduchowione przemyślenia nad sprawami, które dotyczą nas wszystkich – ludzi zdrowych, sprawnych i niepełnosprawnych. Fakt, że te rozważania wyszły spod pióra twórcy niepełnosprawnego intelektualnie pozwala sądzić, że istnieje jedność odczuć i emocji wobec życia, śmierci, miłości, cierpienia, radości, wiary w Boga, spraw błahych, codziennych. Wskazuje również na podzielenie i jedność znaczeń i symboli, które funkcjonują w potocznym życiu człowieka i mogą stanowić o wzajemnym rozumieniu i bliskości.

Rozwojowi wiary w tym okresie powinny towarzyszyć szczególnie dwa elementy: pełne zaufanie środowisko i przynależność do grupy młodzieżowej, która będzie pomagać w trudnościach wynikających m.in. z indywidualnych przekonań. Należy pamiętać, że uczniowie szkoły średniej potrzebują wsparcia i prowadzenia osób dorosłych w poznawaniu spraw związanych z wiarą, ale z pewnością nie kontrolowania i manipulacji. Ponadto potrzebują, by dać im szansę czynnego udziału w życiu Kościoła. Nauczyciele winni pozwolić uczniom zadawać trudne pytania, licząc się z tym, że na niektóre nie odpowiedzą, lub ich odpowiedź nie spodoba się uczniom. W tym trudnym okresie rozwoju najważniejszą rzeczą jest „klarowność” osoby uczącej. Musi ona zdobyć zaufanie młodzieży, aby zostać dopuszczona do ich rozterek związanych z okresem adolescencji.

Przedstawieniu nowych aspektów prawd wiary i życia wiarą musi towarzyszyć ich intelektualne zgłębienie i podbudowa. Zadaniem nauczyciela jest ukazanie ich egzystencjalnej wartości, kształtowanie religijnego sposobu myślenia, dawanie pewności budowania i trwałości przekonań, uzdalnianie do wyborów w duchu chrześcijańskim.

Konkludując, edukacja religijna winna być realizowana zgodnie z możliwościami i potrzebami intelektualnymi wychowanków, ale także w odniesieniu do ich psychicznych, społecznych, emocjonalnych i duchowych potrzeb. Należy pamiętać też o specyficznych predyspozycjach uczniów z niepełnosprawnościami, tak, aby kształcenie tych osób mogło spełniać szczególną rolę, polegającą na prowadzeniu ich dostępną dla nich drogą do Boga.

CELE KATECHETYCZNE ORAZ WYMAGANIA PROGRAMOWE DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH

Wśród ogólnych celów katechetycznych oraz prognozowanych wymagań wymienia się:

I Doskonalenie się w studiowaniu Pisma Świętego

Uczeń regularnie czyta Biblię, jest zainspirowany jej ponadczasowym przesłaniem. Studiując Pismo Święte korzysta z kilku przekładów. Posiada informacje dotyczące powstawania i kształtowania się kanonu Starego i Nowego Testamentu oraz zna autorów poszczególnych Ksiąg. Na podstawie dodatkowych źródeł, takich jak komentarze i materiały pomocnicze, poznaje kontekst kulturowy, a także geograficzno-historyczny ludzi żyjących w czasach powstawania Biblii. Poznaje historię wybranych bohaterów biblijnych Starego i Nowego Testamentu, i na podstawie ich życia i nauki stara się kierować swoim życiem. Dogłębnie wczytuje się w to, co Bóg mówi o jego życiu. Chętnie dzieli się tą wiedzą z innymi ludźmi: kolegami, koleżankami, nauczycielami. Nie wstydzi się żyć tak, aby podobać się Bogu.

II Od nauki o Kościele do bycia częścią Kościoła

Uczeń poznając dobrą nowinę o Jezusie powierza swoje życie Bogu. Odkrywa znaczenie Ustanowień Kościoła. Świadomie podejmuje decyzję o Chrzcie Wiary i udziale w Wieczery Pańskiej. Poznaje historie ustanowienia świąt biblijnych, ich obrzędowość oraz znaczenie. Bierze aktywny udział w działaniach ewangelizacyjno-misyjnych i społecznych organizowanych przez lokalny Zbór. Poznając życie apostołów, a także historię powstania Kościoła Zielonoświątkowego

zaczyna angażować się w wybraną przez siebie służbę. Określa standardy wybranych służb. Stara się być dobrym przykładem dla innych. Zna zagrożenia wynikające z niewłaściwych pobudek i stara się ich uniknąć. Interesuje się zagadnieniem kształcenia pracowników Kościoła. Określa na czym polega wyjątkowość religii chrześcijańskiej. Potrafi skonfrontować chrześcijaństwo z innymi religiami, związkami wyznaniowymi i sektami. Definiuje swoje zakorzenienie konfesyjne.

III Wdrażanie do życia w pełni Bożej mocy

Uczeń pragnąc żyć w mocy Bożej, analizuje życie i służbę Jezusa. Zgłębiając przesłanie Pisma Świętego, a także biorąc udział w lekcjach religii odkrywa, że sukces życiowy Jezusa tkwił w bliskiej relacji, częstych i regularnych rozmowach (modlitwach) z Ojcem oraz posłuszeństwie wynikającym ze słuchania Boga. Postanawia w swoim życiu systematycznie korzystać z przywilejów danych przez Boga, takich jak: post, modlitwa i życie w mocy Ducha Świętego. Uczeń utrwała sobie biblijne nauczanie na temat procesu nowego narodzenia i życia z Bogiem. Ugruntowuje swoje rozumienie dotyczące pewności zbawienia.

IV Wypracowanie własnego stanowiska w kwestii wiary (apologetyka)

Uczeń szukając odpowiedzi na temat istnienia Boga we wszechświecie, w życiu własnym i innych ludzi, studiuje Biblię oraz literaturę pomocną. W wyniku poszukiwań i własnych doświadczeń przyjmuje postawę apologety. Publicznie dzieli się swoją wiarą, a także wartościami, jakie prezentuje Biblia w stosunku do życia ludzkiego. Nie wstydzi się Jezusa, w którego wierzy i z odwagą opowiada o Nim. Chcąc, aby inni poznali działającego Boga wspiera ewangelistów i misjonarzy. W sytuacjach trudnych życiowo modli się o mądrość i wytrwałość w obronie swojej wiary. Poznaje zagadnienia: dowody istnienia Boga - objawienie ogólne, objawienie szczegółowe, wiarygodność Biblii, teorie stworzenia świata, pochodzenie człowieka, objawienia, cuda, wiara a wiedza, boskość Chrystusa, boskość Ducha Świętego, niebo i piekło, spirytyzm i okultyzm, astrologia.

V Wprowadzanie i przestrzeganie Bożych norm i wartości we własnym życiu

Uczeń poszukuje odpowiedzi na pojawiające się pytania egzystencjalne (m.in. strach, przemoc, cierpienie, doświadczenie, śmierć, zło, itp.). Odkrywa godność człowieka stworzonego przez Boga. Kształtuje właściwą postawę wobec konfliktów i trudności, a także refleksyjne stanowisko wobec różnych sytuacji życiowych i zobowiązań moralnych. Zdaje sobie sprawę, że istnieje wiele uzależnień (m.in. alkohol, środki odurzające, Internet, gry komputerowe) i dlatego zajmuje właściwą orientację wobec tych zjawisk. Rozwija umiejętności prowadzenia owocnego życia zgodnego z Bożą wolą. Podejmuje świadomą decyzję posłuszeństwa Bogu. Odkrywa swoje talenty i decyduje się na ich rozwijanie i używanie zgodnie z prowadzeniem Ducha Świętego. Staje się świadomym świadkiem Jezusa.

Poznaje wybrane zagadnienia z zakresu etyki chrześcijańskiej (takie jak: transplantacja, klonowanie, eugenika, feminizm i równouprawnienie, homoseksualizm i transwestytyzm oraz zjawisko gender).

VI Poznawanie Bożych standardów dotyczących życia w rodzinie

Uczeń zapoznając się z chrześcijańskim modelem rodziny, stara się żyć tak, aby podobać się rodzicom i Bogu. Świadomie przygotowuje się do roli przyszłego małżonka, ucząc się nawiązywać relacje, przyjaźnie, troszcząc się o najbliższych. Zawierza swoje przyszłe małżeństwo Bogu i prosi Go o to, aby wytrwał w czystości seksualnej aż do ślubu a później, gdy będzie już w małżeństwie, aby potrafił kochać i szanować swojego małżonka. Rozpoznaje swoje powołanie do macierzyństwa lub ojcostwa, decyduje o przyjęciu biblijnych zasad wychowywania dzieci. W oparciu o Boże Słowo analizuje swoje relacje z rodzicami i określa etapy usamodzielniania się.

VII Jako chrześcijanin kocham swój kraj i pragnę wpływać na jego rozwój

Uczeń poznaje zagadnienie patriotyzmu w ujęciu biblijnym. Dostrzega posłuszeństwo wobec władzy jako Boży nakaz. Podejmuje decyzję o modlitwę za rządzącymi. Wie jakie są Boże standardy, jakimi powinien kierować się chrześcijanin w pracy. Potrafi scharakteryzować na czym polega bycie zarówno dobrym pracownikiem jak też pracodawcą. Zna zagrożenia, z którymi może spotkać się w swoim życiu zawodowym. Przygotowując się do rozpoczęcia swojego życia zawodowego poznaje biblijnych przedstawicieli różnych zawodów. Dostrzega, że Bogu można służyć w każdym miejscu i czasie, a pełnienie Jego woli to również uczciwe i sumienne życie codzienne.

VIII Misje

Uczeń odczytuje biblijne wezwanie do zwiastowania Ewangelii. Opowiada, w jaki sposób Ewangelia dotarła do Europy i jego kraju. Dostrzega potrzebę zwiastowania Dobrej Nowiny na świecie. Modli się o rozpoznanie swojego powołania. Poznaje historię ruchów misyjnych na przestrzeni działalności Kościoła. Wymienia współczesne organizacje misyjne i podaje sposoby wspierania ich działań. Podaje przykłady współczesnych misjonarzy oraz działających na przestrzeni wieków. Dostrzega potrzebę tłumaczenia Biblii na nowe języki. Jest świadomy prześladowań jakie spotykają chrześcijan i misjonarzy na świecie.

Działania zmierzające do realizacji celów katechetycznych przez nauczyciela religii noszą nazwę zadań katechety. Do podstawowych umiejętności, jakimi winien wykazać się nauczyciel, należy analiza dokumentów, którymi są podstawa programowa oraz program nauczania. Niezbędna będzie więc umiejętność adaptacji proponowanych celów szczegółowych do indywidualnych potrzeb i możliwości percepcyjnych ucznia.

Rejestr zadań katechety ujętych w przedłożonej *Podstawie programowej katechezy zielonoświątkowej*, kompatybilny z zakładanymi ogólnymi celami katechetycznymi jest następujący:

I Doskonalenie się w studiowaniu Pisma Świętego

Wprowadzanie uczniów w świat Biblii: zapoznanie uczniów z kanonem Starego i Nowego Testamentu, zainteresowanie różnymi przekładami Pisma Świętego i zachęcanie uczniów do korzystania z nich. Uwrażliwienie uczniów na pragnienie własnych poszukiwań w oparciu o naukę biblijną; zapoznanie i rozbudzenie zainteresowania geografii biblijną; zaciekawienie odkryciami z Qumran; zainteresowanie językami, w których spisywano Biblię; ukazanie

charakterystyki poszczególnych części Biblii; ukazanie życia religijnego Żydów; przedstawienie dziejów ludów biblijnych. Zapoznanie z metodami czytania i studiowania Pisma Świętego. Motywowanie do korzystania z komentarzy i materiałów pomocniczych w studiowaniu Biblii. Przedstawienie historii wybranych bohaterów biblijnych Starego i Nowego Testamentu, ich życia i nauki z analogią do życia współczesnego chrześcijanina.

II Od nauki o Kościele do bycia częścią Kościoła

Wdrożenie uczniów do poznawania nauki Kościoła Zielonoświątkowego. Ukazanie Chrztu i Wieczerzy Pańskiej jako ustanowienia Chrystusa i dobrowolnego aktu wiary oraz społeczności z Nim, a także motywowanie do podjęcia decyzji o przyjęciu Chrztu. Przybliżenie wybranych świąt biblijnych, ich obrzędowości oraz znaczenia dla współczesnego kościoła. Zachęcanie do odkrywania swojego powołania i wdrażanie do służby w Kościele. Uwrażliwienie na trudności pojawiające się w trakcie sprawowania służby. Motywowanie do kierowania się odpowiednimi standardami wybranych służbach. Zachęcanie do właściwego zachowania i przestrzegania Bożych standardów w byciu częścią Kościoła. Zaznaczenie wyjątkowości religii chrześcijańskiej. Skonfrontowanie chrześcijaństwa z innymi religiami, związkami wyznaniowymi i sektami. Zdefiniowanie zakorzenienia konfesyjnego.

III Wdrażanie do życia w pełni Bożej mocy

Wskazanie uczniom na Bożą moc wynikającą z postu, modlitwy oraz zachęcanie ich do korzystania z tych przywilejów. Uzmysłowanie, że wiara odkrywa sens życia i działania. Uwrażliwienie uczniów na pragnienie własnych poszukiwań w oparciu o naukę biblijną. Przybliżenie uczniom nauki o Biblii, Kościele i zasadach wiary. Ukazanie Chrystusa jako przynoszącego zbawienie, wolność i wskazówki do życia w uświęceniu. Motywowanie do życia według wartości ewangelicznych. Przybliżenie osoby Ducha Świętego oraz życia w Jego mocy. Uwrażliwienie na biblijne nauczanie na temat nowego narodzenia i nowego życia z Bogiem. Ugruntowanie w temacie pewności zbawienia.

IV Wypracowanie własnego stanowiska w kwestii wiary

Motywowanie uczniów do życia według wartości ewangelicznych. Interpretowanie ludzkiego doświadczenia w świetle nauczania Ewangelii. Wprowadzenie w wartość przyjęcia zbawienia i życia w uświęceniu. Ukazanie Chrystusa jako przynoszącego zbawienie, wolność i wskazówki do życia w uświęceniu. Uwrażliwienie uczniów na pragnienie poszukiwań własnego stanowiska w oparciu o naukę biblijną. Uzmysłowanie, że wiara odkrywa sens życia i działania. Bycie pomocą dla ucznia w czasie poszukiwania własnego stanowiska w kwestii wiary.

V Wprowadzanie i przestrzeganie Bożych norm i wartości we własnym życiu

Pomoc uczniom w przezwyciężaniu osobistych problemów, w tym dotyczących drogi młodego chrześcijanina. Przybliżenie i dokładne omówienie wybranych zagadnień etycznych. Pomoc w szukaniu odpowiedzi na pytania egzystencjalne. Zachęcanie uczniów do poszukiwania własnych rozwiązań. Motywowanie do tego, aby przy podejmowaniu decyzji, szukali odpowiedzi u Boga. Ukazanie na czym polega owocne życie zgodne z Bożą wolą. Pomoc w odkrywaniu talentów i podejmowania decyzji o ich rozwijaniu i używaniu zgodnie z prowadzeniem Ducha Świętego, aby stawać się świadomym świadkiem Jezusa.

Wprowadzenie w tematykę wybranych zagadnień z zakresu etyki chrześcijańskiej (takich jak: transplantacja, klonowanie, eugenika, feminizm i równouprawnienie, homoseksualizm i transwestytyzm oraz zjawisko gender).

VI Poznawanie Bożych standardów dotyczących życia w rodzinie

Zapoznanie z chrześcijańskim modelem rodziny. Ukazanie fundamentu godności życia ludzkiego. Wskazanie na wartość życia w miłości. Zwrócenie uwagi na właściwe relacje z rodzicami. Przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia. Motywowanie do podjęcia decyzji o trwaniu w czystości przedmałżeńskiej. Ukazanie życia małżeńskiego, jako Bożego planu dla człowieka. Uzasadnienie przymiotów małżeństwa chrześcijańskiego: jedności, nierozzerwalności. Przygotowanie do podjęcia obowiązków związanych z życiem rodzinnym. Budowanie świadomej postawy motywującej do brania odpowiedzialności za życie swoje oraz życie partnera. Przygotowanie do roli rodzica i związanego z tym wychowywania dzieci w oparciu o wartości chrześcijańskie.

VII Jako chrześcijanin kocham swój kraj i pragnę wpływać na jego rozwój

Wprowadzenie w zagadnienie patriotyzmu w ujęciu biblijnym. Ukazanie posłuszeństwa wobec władzy jako zgodnego z Bożą wolą. Przedstawienie Bożych standardów jakimi powinien kierować się chrześcijanin w pracy. Przybliżenie na czym polega bycie zarówno dobrym pracownikiem jak i pracodawcą. Pokazanie zagrożeń, z którymi uczeń może spotkać się w swoim życiu zawodowym. Ukazanie, na podstawie wybranych przedstawicieli różnych zawodów w Starym i Nowym Testamencie, czym jest Boże powołanie i obdarowanie. Zwrócenie uwagi na szczególne powołanie każdego człowieka do pełnienia Bożej woli w swoim codziennym życiu.

VIII Misje

Zapoznanie z biblijnym wezwaniem do zwiastowania Ewangelii. Przedstawienie, w jaki sposób Ewangelia dotarła do Europy i Polski, Wzbudzenie zainteresowania i wrażliwości na potrzebę zwiastowania Dobrej Nowiny na świecie. Uwrażliwienie na istotę rozpoznania swojego powołania. Przybliżenie historii ruchów misyjnych na przestrzeni działalności Kościoła. Przedstawienie współczesnych organizacji misyjnych. Przedstawienie współczesnych misjonarzy oraz w dziejach Kościoła. Uzmysłowanie potrzeby dołożenia starań, aby prowadzić tłumaczenia Biblii na nowe języki. Zwrócenie uwagi na trudności w pracy misyjnej związane z prześladowaniami.

Przyporządkowując celom ogólnym katechezy zielonoświątkowej przynależne im treści kształcenia, dąży się do następujących wymagań szczegółowych:

L. p.	Cele ogólne	Treści kształcenia – wymagania szczegółowe uczeń:
I	Doskonalenie się w studiowaniu Pisma Świętego	– regularnie czyta Biblię – wypowiada się, co jest najważniejsze podczas studiowania Słowa Bożego – wyjaśni rolę Bożego natchnienia w doskonałej całości Pisma Świętego – wyjaśnia, jakie znaczenie ma Biblia dla jego własnego życia i określa znaczenie zasady Sola Scriptura dla Kościoła – wykonuje nakazy Słowa Bożego w swoim codziennym życiu – opowiada historię formowania się kanonu Starego i Nowego Testamentu i wyjaśnia, jak ważne znaczenie dla nauki Kościoła ma przyjęty jeden kanon – wyjaśnia, jak ważne jest rzetelne tłumaczenie Pisma – wymienia księgi Biblii według przyjętego w Kościołach protestanckich podziału – wymienia pisma deuterokanoniczne i wyjaśnia, dlaczego nie uważa się ich za natchnione przez Boga – wyjaśnia, jaki był cel pisanie apokryfów – zaprezentuje historię odkryć i znaczenie rękopisów z Qumran dla biblistyki – opíše inicjatywy translatorskie, które zaowocowały wydaniem kilku przekładów Pisma Świętego w języku polskim – korzysta z kilku przekładów Biblii – wymienia kilka materiałów pomocniczych do studiowania Pisma Świętego – przeprowadza dogłębne studium biblijne wybranej księgi lub fragmentu – omawia kontekst kulturowy i geograficzno-historyczny ludzi żyjących w czasach powstawania Biblii – dysponuje wiedzą o życiu ludzi w czasach Starego i Nowego Testamentu – zna najważniejsze wydarzenia z historii Izraela – rozpoznaje przesłanie mesjańskie w księgach Starego Testamentu
II	Od nauki o Kościele do bycia częścią Kościoła	– przedstawia na czym polega wyjątkowość chrześcijaństwa na tle innych religii i sekt – wyjaśnia, co oznacza zakorzenienie konfesyjne – przedstawia ruch charyzmatyczny w kontekście historycznym – opisuje dzieje Kościoła Zielonoświątkowego w Polsce – charakteryzuje historię założenia Kościoła uwzględniając jej znaczenie duchowe – prowadzi życie godne ucznia Chrystusa i zachęca innych do naśladowania Chrystusa – potrafi omówić naukę Kościoła Zielonoświątkowego na temat zbawienia, chrztu Duchem Świętym, ustanowień Kościoła – wyjaśnia istotę Chrztu Wiary i biblijne znaczenie Wieczerzy Pańskiej – wymienia, kto może uczestniczyć w Wieczerzy Pańskiej oraz wyjaśnia jej znaczenie dla uczestników – omawia wybrane święta, ich obrzędowość i znaczenie dla

		współczesnego Kościoła – szanuje ludzi będących w służbie w Kościele – bierze czynny udział w życiu Kościoła (budowaniu Kościoła) – podaje różne formy działalności Kościoła i angażuje się w życie lokalnej społeczności – utożsamia się z członkami swojej wspólnoty/zboru i włącza się w jej służbę – zobowiązuje się do czynnego udziału z działalności Kościoła – interesuje się zagadnieniem kształcenia pracowników Kościoła – wypowiada się, jak nie upaść pomimo trudnych doświadczeń związanych z pracą w grupie i jak reagować i przyjmować konstruktywną krytykę – odróżnia gwiazdorstwo od prawdziwej służby – podaje przykłady, w jaki sposób może służyć Bogu i wymienia osoby oddane służbie Bogu
III	Wdrażanie do życia w pełni Bożej mocy	– wskazuje, w jaki sposób człowiek może dbać o swoją duszę, ducha i ciało – omawia przykłady grzesznej natury człowieka – wyjaśnia, dlaczego Bóg chce, aby człowiek żył w uświęceniu – prosi Boga o to, aby pomógł mu żyć w uświęceniu – wymienia i omawia następstwa nawrócenia (usprawiedliwienie, odrodzenie, usynowienie, uświęcenie) – omawia warunek zbawiania – wyjaśnia, co oznacza „pewność zbawienia” – wyznaje swoje grzechy i modli się o zbawienie, jeśli wcześniej tego nie uczynił – dostrzega przymioty Boga – w modlitwie wstawia się za wątpiącymi i służy im pomocą – modli się, dziękując Bogu za to, kim i jaki jest, oraz za plan, jaki Bóg ma dla jej/jego życia – wyjaśnia, dlaczego Bóg chce, aby człowiek żył w uświęceniu – wyjaśnia dlaczego Duch Święty jest osobą i Bogiem – otwiera się na działanie Ducha Świętego poprzez modlitwę prosząc o działanie w jego życiu – dziękuje Bogu za niesamowite działanie Ducha od samego początku świata, dzięki czemu Boży plan dotarł do niego – krótko scharakteryzuje dziedziny działalności Jezusa związane z Duchem Świętym – wyjaśnia związek Ducha Świętego ze śmiercią, zmartwychwstaniem oraz wniebowstąpieniem Jezusa; omawia wyjątkowość ofiary Jezusa – w życiu osobistym zachęca innych do relacji z Duchem Świętym, jako podstawą efektywnej służby w namaszczeniu – objaśnia, na czym polega pełnia Ducha oraz wymienia, jakie znaczenie odgrywa Duch Święty w przemianie życia i zwycięstwie nad złem – modli się i dąży do życia w pełni Ducha – potrafi opisać różnice działania Ducha w ST i NT – w życiu codziennym jest otwarty na Ducha Świętego i uczy się korzystania z Jego mocy – wykorzystuje talenty, dary Ducha Św. dla zbudowania swojego

		Kościoła, społeczności, wykształca u siebie postawę sługi
IV	Wypracowanie własnego stanowiska w kwestii wiary	– podaje przykłady zastosowania apologetyki w wypowiedziach i listach Nowego Testamentu – poszukuje odpowiedzi na nurtujące go pytania dotyczące głównych prawd wiary – wymienia argumenty przemawiające za istnieniem Boga – uzasadnia potrzebę szukania dowodów na istnienie Boga – podziękuje Bogu za objawienie mu Swojej obecności – podaje wersety Biblii objawiające przymioty Boga – modli się o mądrość i samodyscyplinę w zgłębianiu Pisma Świętego dla poznania Boga – podaje argumenty przeciwników autentyczności Biblii – wymienia zalety i wady każdej z poznanych koncepcji pochodzenia świata i człowieka – modli się do Boga o objawienie mu prawdy o pochodzeniu świata i człowieka – dokona porównania pomiędzy chrześcijaństwem a innymi religiami – wskaże jak można uwiarygodnić prawdziwość poselstwa chrześcijańskiego – wypowie się, dlaczego niektóre objawienia czy proroctwa mogą stanowić zagrożenie dla czystości nauki biblijnej – wyjaśnia, w jaki sposób Bóg objawia swoją mądrość – wypowiada się, w jaki sposób chrześcijanin może połączyć wiarę z wiedzą (lub wykorzystać wiedzę w zagadnieniu wiary) – zaplanuje czas w życiu codziennym na zdobywanie wiedzy o podstawach wiary – wymienia wydarzenia związane z przyjściem Jezusa na ziemię, świadczące o tym, że jest Bogiem – podaje dowody (wskaże sytuacje) z życia Jezusa na ziemi, świadczące o Jego boskości – wyjaśnia, jakie znaczenie ma dla jego życia to, że Jezus przyszedł na ziemię w ludzkiej postaci – wyjaśnia niebezpieczeństwo związane z praktykami spirytystycznymi, przedstawi konsekwencje duchowe tych praktyk – podaje biblijne przykłady wszechwiedzy Boga w zestawieniu z nieskutecznością astrologii – wykazuje korzyści wynikające z zaufania do Boga zamiast do horoskopów – zajmuje chrześcijańską postawę wobec spirytyzmu, okultyzmu, astrologii – podaje przykłady różnych sytuacji z własnego życia, w których widzi, że człowiek poddawany jest doświadczeniom – wyjaśnia, jaka powinna być nasza postawa wobec doświadczenia – odpowiada, czy doświadczenia mogą doprowadzić nas do bliższej relacji z Bogiem i poda przykłady
V	Wprowadzanie i przestrzeganie Bożych norm i wartości we	– wyjaśnia, kto jest źródłem dobra, a kto zła – wyjaśnia, dlaczego Bóg nie usunie zła ze świata – podejmuje decyzje, że chce zawsze przeciwstawiać się złu – wyjaśnia co na temat strachu mówi Biblia

	własnym życiu	– wyjaśnia, w jaki skuteczny sposób chrześcijanin może radzić sobie ze strachem i lękiem – podaje przykłady biblijne na temat grzechu i jego konsekwencji – wypowiada się, jaki powinien być stosunek chrześcijanina do chorego na AIDS – wymienia fizjologiczne, psychiczne i społeczne skutki dokonania aborcji – swoją postawą i słowami świadczy o stanowisku wobec aborcji – wyjaśnia różnicę między płciami, ich niepowtarzalność i wzajemną potrzebę – wyjaśnia, jaki stosunek do kobiet miał Pan Jezus – przytacza biblijne argumenty sprzeciwiające się korzystaniu z używek – przedstawia ośrodki pomocy uzależnionym działające w ramach Kościoła – podaje konsekwencje kłamstwa na podstawie przykładów biblijnych oraz sytuacji współczesnego człowieka – podaje biblijne wskazówki do rozwiązywania problemów – podejmuje decyzję o życiu w posłuszeństwie Bogu i Jego Słowu – wie dlaczego powinniśmy przyprowadzać ludzi do Chrystusa – rozpoznaje swoje talenty i postanawia je rozwijać dla dobra Królestwa Bożego – publicznie dzieli się wartościami, jakie prezentuje Biblia w stosunku do przeszczepiania organów – wymienia potencjalne skutki, jakie przeszczepianie organów może mieć dla społeczeństwa – wymienia potencjalne skutki klonowania związane z fizyczną i psychiczną sferą życia człowieka – wyjaśnia pojęcie eugeniki i jej potencjalne skutki dla społeczeństwa – publicznie dzieli się wartościami, jakie prezentuje Biblia w stosunku do zagadnień związanych z ulepszaniem gatunku ludzkiego – wyjaśnia, co Biblia mówi na temat homoseksualizmu i transwestytyzmu – wymienia główne założenia esencjalizmu biologicznego i społecznego konstruktywizmu – uzasadnia wyjątkowość kobiety i mężczyzny – opisuje zmianę w pojmowaniu ról kobiet i mężczyzn we współczesnym świecie – podaje biblijne przykłady traktowania – przedstawia, w jaki sposób Pan Jezus traktował grzeszników, osoby odrzucone, żyjące na marginesie społeczeństwa – przyjmuje postawę sprzeciwu wobec grzechu, ale umiłowania grzesznika
VI	Poznawanie Bożych standardów dotyczących życia w rodzinie	– wyjaśnia, co oznacza posłuszeństwo w Panu wobec rodziców – podejmuje zobowiązanie, aby okazywać szacunek i posłuszeństwo swoim rodzicom, niezależnie od swojego wieku – podaje cechy mądrej miłości rodzicielskiej – określa, w jaki sposób budować relację z rodzicami

		– w modlitwie okazuje wdzięczność Bogu za swoich rodziców – wyjaśnia czym jest samodzielność w dorosłym życiu – podejmuje zobowiązanie przygotowania się do samodzielnego życia – tłumaczy potrzebę miłości i wzajemnego szacunku między kobietami i mężczyznami – modli się o mądrość w wyborze przyszłego partnera życiowego – podejmuje decyzję i modli się, aby żyć czystości aż do zawarcia związku małżeńskiego – wskazuje sposoby pielęgnowania miłości małżeńskiej – przedstawi dwa znaczenia słowa „cudzołóstwo” – podaje najczęstsze przyczyny występowania zdrady małżeńskiej – wskaże sposoby walki z pokusami we współczesnym świecie – opisuje skutki zdrady i uzależnienia od pornografii – podaje przykłady, jak radzić sobie z pornografią – podaje jak, jego zdaniem, można być przygotowanym do roli ojca/ matki – podejmuje decyzję, że w swoim życiu w kwestii wychowania dzieci będzie kierował się Bożymi zasadami – wyjaśnia, dlaczego rodzina powinna być oparta na Bożej miłości i wymienia negatywne skutki wychowywania dzieci bez okazywania takiego uczucia
VII	Jako chrześcijanin kocham swój kraj i pragnę wpływać na jego rozwój	– wyjaśnia obowiązki człowieka wobec Boga i Ojczyzny – prezentuje postawę patrioty kochającego i troszczącego się o swoją Ojczyznę – prezentuje postawę posłuszeństwa wobec władzy cywilnej – prezentuje postawę uczciwego obywatela i daje przykład uczciwości swoim kolegom – decyduje o byciu odpowiedzialnym uczniem, pracownikiem/pracodawcą – poznaje biblijnych przedstawicieli różnych zawodów – dostrzega, że Boże powołanie dotyczy każdego człowieka, niezależnie od wykonywanej pracy – dostrzega zagrożenia wynikające z „pogoni za pieniądzem” – wyjaśnia czym jest wolność w dziedzinie finansowej i zawodowej – poznaje i omawia zagadnienie etyki w pracy i biznesie
VIII	Misje	– poznaje historię rozwoju chrześcijaństwa na świecie i w swoim kraju – wymienia organizacje misyjne w kraju i zagranicą – modli się o rozpoznanie swojego powołania. – wymienia trudności w pracy misjonarza – podaje sposoby wsparcia misjonarzy i organizacji misyjnych – dostrzega istotę alfabetyzacji języka wielu jeszcze ludów na świecie i potrzebę tłumaczenia Biblii na nowe języki – decyduje o regularnym wspieraniu dzieła misyjnego – zapoznaje się z literaturą opisującą pracę misjonarzy – przeczyta i przedstawi historię wybranego misjonarza

Skład osób biorących udział w opracowaniu:

dr Elżbieta Bednarz
mgr Katarzyna Fandrejewska
mgr Wioletta Malkiewicz

Służba Katechetyczna Kościoła Zielonoświątkowego w RP

**Znowelizowana podstawa programowa katechezy zielonoświątkowej została przyjęta przez
Naczelną Radę Kościoła Zielonoświątkowego w RP w dniu 05.05.2017 r.**